

Жамият ижтимоий-маънавий муҳитини баҳолаш ва уни соғломлаштиришга оид

СЎРОВНОМА

Ижтимоий-маънавий тадқиқотлар институти жамиятдаги ижтимоий маънавий муҳитни баҳолаш ва уни соғломлаштириш мақсадида мамлакатимиз аҳолисининг фикр-мулоҳазаларини ўрганмоқда. Мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий-маънавий ривожига ҳолис ва объектив фикрлар билан Сизнинг тадқиқотларимиздаги иштирокингиз муҳим аҳамият касб этади. Ушбу сўровномамиз аноним равишида ўтказилиб, унда Сизнинг исм-фамилиянгиз кўрсатилмайди. Сўровнома натижалари фақат илмий мақсадларда фойдаланилади. Сизга тадқиқотимиздаги иштирокингиз учун аввалдан миннатдорчилик билдирамиз.

Изоҳ: Саволларга жавоб бераётганда, ўзингизга мос келган жавоб вариантини доира ичига олиб белгиланг. “Ўз фикрингиз (ёзинг)” деб кўрсатилган бандга агар Сизда қўшимча фикр-мулоҳазалар тугилса ёзиб қўйишингиз мумкин.

Ҳамкорлигингиз учун олдиндан раҳмат!

БЛОК А. ЁШЛАРНИНГ ЖАМИЯТДА ЮЗ БЕРАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАРГА ДАХЛДОРЛИК ҲИССИ

1. Сиз нима деб ўйлайсиз, Ўзбекистоннинг тараққиёти ва ривожланишида қайси соҳа етакчи роль ўйнайди? (3 тагача жавоб вариантини белгилаш мумкин)

1. Маънавият ва маърифат, ижтимоий соҳа
2. Ишлаб чиқариш, иқтисодиёт
3. Дин
4. Сиёсат
5. Туризм
6. Таълим
7. Ҳуқуқ
8. Ҳарбий соҳа
9. Ҳаммаси

2. Мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида юз бераётган ислоҳотларга қайси омиллар асосий, деб ўйлайсиз? (3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Дин омили
2. Табиий бойликлар
3. Сиёсий келишмовчиликлар
4. Ҳудудий муаммоларнинг кўплиги
5. Чегаравий муаммоларнинг мавжудлиги
6. Коррупция муаммолари
7. Миллий низолар
8. Бошқа

3. Сиз ўз ҳаётингиздан қанчалик қониқасиз? Баҳолаб беринг:

1. Паст
2. Ўрта
3. Юқори
4. Жавоб беришим қийин

4. Сиз ўзингизни Ўзбекистоннинг патриоти, ватанпарвар кишиси деб ҳисоблайсизми

1. Ҳа, албатта мен жуда ватанпарварман

2. Ҳа, ўзимни қайсидир даражада ватанпарвар ҳисоблайман
3. Ватанни севиш учун уни кўз-кўз қилиш шарт эмас
4. Йўқ, ватанпарвар эмасман, мен учун қаерда яхши ҳаёт бўлса, шу ер ватан
5. Йўқ, ҳаммаси Худонинг қўлида
6. Жавоб беришга қийналаман
7. Бошқаси (ёзинг) _____

5. Сизнингча, ислохотлар натижасида мамлакатимизда ҳаёт қандай даражада ўзгарди?

1. Сезиларли даражада яхши томонга
2. Яхшиланиб бормоқда
3. Ҳеч бир ўзгариш ва силжиш йўқ
4. Ислохотлар тескари томонга қараб кетмоқда
5. Сезиларли даражада ёмонлашиб бормоқда
6. Жавоб беришга қийналаман
7. Бошқаси (ёзинг) _____

6. Сизнингча, мамлакатимизнинг дунёнинг ривожланган давлатлари қаторига киришига қандай омиллар ёки ҳолатлар ҳалақит бериши мумкин? (учтагача жавоб вариантларини муҳимлик даражаси кетма кетлигида кўрсатиб ўтинг)

Жавоблар	Муҳимлик даражаси
коррупция иллатларининг ошиб бориши	
ишсизлик ва бандлик масалаларининг кўпайиши	
аҳоли орасида диндорлик даражаси ва диний муносабатларнинг ортиб бориши	
таълим ва меҳнат миграцияси, ақлли инсонларнинг мамлакатдан чиқиб кетиши	
қашшоқлик ва камбағаллик даражасининг ошиб бориши	
оилавий ажримларнинг кўпайиб бориши, инсонларнинг бир-бирларини тушунмасликлари	
махаллийчилик, таниш-билишчилик, қариндош-уруғчилик	
жамиятда зўравонлик, ёвузлик, бир-биридан нафратланиш иллатларининг ошиб бориши	
келажакка нисбатан ишончсизлик ва қўрқув	
иш ҳақлари ва пенсия миқдорининг кундалик эҳтиёжларни қоплаш даражасидан пастлиги	
заиф ва беқарор иқтисодиётнинг мавжудлиги	
фуқароларнинг амалдаги қонунчилик ҳолатларига риоя қилмасликлари	
фуқаролар томонидан диний меъёрларга риоя қилмаслик	
жавоб беришга қийналаман	

7. Сиз олаётган бугунги таълим сифатидан розимисиз?

1. Ҳа, таълим сифати аъло.
2. Айрим ўқитувчилар яхши дарс беролмайди
3. Мактабимиз берадиган билим билан ОТМга кириш қийин
4. Умуман талабга жавоб бермайди

8. Сизнинг ҳаётдаги муаммоларингизни ҳал этишда ким ёрдам бериши мумкин(3тагача жавоб)

1. Мен ўз муаммоларимни ўзим ҳал этаман
2. Пул ва таниш-билиш ҳамма нарсани ҳал қилади
3. Муаммо туғилса, танишлар ва ўртоқлар ёрдами билан ҳал этаман
4. Муаммо туғилса, оилам ва қариндош уруғлар ёрдамида ҳал этаман
5. Бу ҳақида уйлаб кўрганим йўқ
6. Бошқа (ёзинг) _____

9. Яхши таълим олишингизга нима халақит бермоқда, деб ҳисоблайсиз?

1. Ўқитувчилар ўз устида ишламайди
2. Ўқиганинг билан иш тополмайсан
3. Тадбирлар кўп
4. Олдин яхши ўқитишмаган. Энди кеч
5. Динга боғлаб тушунтириш йўқ
6. Дарсликлар тез-тез ўзгаряпти
7. Жавоб беришга қийналаман
8. бошқа (ёзинг) _____

БЛОК Б. МИЛЛИЙ АНЪАНА ВА ҚАДРИЯТЛАРГА НИСБАТАН МУНОСАБАТИНГИЗ

10. Қайси қадриятларни бугунги кунда энг керакли деб ҳисоблайсиз? (3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Ор номус
2. Севги
3. Ўтиқод
4. Ватанпарварлик
5. Меҳнатсеварлик
6. Андиша
7. Ирода
8. Ғурур
9. Муроса
10. Инсонпарварлик
11. Меҳр-шафқат
12. Виждон
13. Адолат
14. Инсоф
15. Барчаси

11. Ватанимизни келажакда ўз анъаналари ва қадриятларини ривожлантириши учун биринчи навбатда нималарга эътибор бериши зарур? (3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Таълим ва тарбияга
2. Таълимга
3. Тарбияга
4. Иқтисодиётга
5. Динга
6. Маънавиятга
7. Инсон қадрига
8. Эркаклар ва аёллар тенглигига
9. Ўзингиз ёзинг _____

БЛОК В: АҲОЛИ БАНДЛИГИ ВА УЛАРНИНГ МЕҲНАТГА МУНОСАБАТИ МАСАЛАЛАРИ:

12. Нима деб ўйлайсиз, аҳолининг қайси қатламлари орасида ишсизлик кўп учрамоқда? (3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Асосан ёш ва ўрта ёш аёллар ўртасида
2. Асосан ўрта ёшдан юқори ва катта ёшдаги аёллар ўртасида
3. Асосан ёш йигитлар ўртасида ишсизлик кўп

4. Асосан ўрта ёш ва ундан каттароқ бўлган эркак кишилар ўртасида
5. Ногиронлиги бор ва касалманд бўлиб қолган кишилар ўртасида
6. Олий маълумоти бўлмаган аҳоли орасида
7. Олий маълумотли кишилар ўртасида
8. Ишсизлик ҳамма қатламлар орасида ночорлик ва ноиложликдан кўпайиб кетди
9. Бошқаси (ёзинг) _____

13. Сизнингча одамларнинг ишсиз бўлиб қолишларига нималар сабаб бўлиши мумкин?
(3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Билим, касб йўқлиги
2. Аҳоли сони ошиб бормоқда, аммо иш жойлари кам ташкил этилмоқда
3. Ташкилот ва корхоналарда берилган ойлик-маош миқдори қаноатлантормайди
4. Шаҳар транспортининг ишлаши ёмонлашиб кетди, узоқроқ манзилга етиб бориш имкони йўқ
5. Сўнгги йилларда кўпчилик oilалар хонадонларида хотин-қизларнинг ишлаши шарт эмас, деб ҳисоблай бошладилар
6. Аҳоли орасида сўнгги йилларда боқимандалик кайфияти кучайиб кетди
7. Бошқаси (ёзинг) _____

14. Айрим кишиларда “боқимандалик кайфияти” шаклланиб қолишига нималар сабаб бўлиши мумкин, деб ўйлайсиз? (3 тагача жавобни белгилашингиз мумкин)

1. Давлат томонидан бериладиган турли нафақа ва ёрдам пулларига суяниб яшашга ўрганиб қолиш
2. Маҳалла томонидан доимий моддий кўмак кўрсатиш, аммо иш жойи яратиб берилмаслиги
3. Ҳамон эскича кайфиятдаги фикрлаш, давлат мен учун мажбур деган ғоя билан яшаш
4. Айёрлик ва орсизликнинг ортиб бориши, ўзидан “бечора инсон” образини яратиш
5. Масжид ва амру-маъруфларда доимий равишда камбағал ва бечораларга ҳайр-садақа қилиш, кўмак бериш тўғрисида шаклланган қарашларга усталик билан мослашиб олиш
6. Фақат ота-онасининг нафақасига кун кечиришга ўрганиб қолиш
7. Oilадаги қайсидир ногиронлиги бор шахснинг нафақасига яшашга одатланиш
8. Айрим инсонларда табиатан “паразитлик” илллати мавжуд бўлади, давлат органлари томонидан аҳолининг бандлиги ва ишга жойлашишини мажбурий олиб боришни қайта йўлга қўйиш
9. Сўнгги йилларда кўпчилик эркаклар ўз турмуш ўртоғининг даромади ҳисобига яшашга мослашиб бормоқда
10. Сўнгги йилларда ота-оналар пенсия ёшига етиб бормасдан, фарзандлари ҳисобига яшашга ўрганиб қолдилар
11. Сўнгги йилларда хотин-қизлар, аёллар ўртасида бирор ҳунар ўрганмасдан, уйда ўтириб қолишлик аломатлари кўпайиб кетди
12. Аҳоли орасида меҳнат қилмасдан, енгил йўл билан кун ўтказиш кайфияти шаклланиб қолди
13. Бошқаси (ёзинг) _____

15. Сизнингча бугунги кунда аҳолини банд қилиш учун нималарга эътибор қаратиш керак, деб ҳисоблайсиз (учтагача жавоб вариантини белгилаш мумкин)

1. Аҳоли учун “меҳнат қилиб, чиройли ҳаёт кечириш” шиорини энг муҳим миллий ғояга айлантириш
2. Oilавий тарбия ва таълим муассасаларида фарзандларимизни болаликнинг илк пайтидан бошлаб онги ва тафаккурида меҳнатга ижобий муносабат кайфиятини шакллантириб бориш
3. Аҳолининг Интернет тармоқларидаги фаоллигини қобилятига қараб оддийдан мураккабга қараб йўналтирилган хизмат кўрсатиш ва ўзини ўзи иш билан таъминлаш имкониятларини ошириб бориш

4. Телеканал ва интернет тармоқларида аҳолининг ўзини ўзи банд қилиш, янги иш жойини такомиллаштириш, оилавий бизнесни йўлга қўйишга оид ўзбек тилидаги сериалларни йўлга қўйиш
5. Маҳаллаларда “Катталар таълими” марказларини очиш ва унда аҳолининг турли эҳтиёж ва муаммоларини ўзлари томонидан ечимини топишга ўргатадиган ўқув курсларини ташкил этиш
6. Бозор талаблари шароитида меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этилиши бирданига эмас, тизим асосида ўсиб боришини аҳоли томонидан тўғри тушунилиши
7. Бошқаси (ёзинг) _____

БЛОК Д. ЁШЛАРНИ ТУРМУШГА ТАЙЁРЛАШ, ЭРТА ТУҒРУҚ ВА ОИЛАВИЙ АЖРИМЛАРГА ОИД МУАММОЛАР, УЛАРНИНГ ИЛДИЗЛАРИ ВА ЕЧИМЛАРИ

16. Оилангизнинг бугунги кундаги ижтимоий ҳолатини қандай таърифлаган бўлардингиз?

1. оиламиз диндор
2. оиламиз анъанавий ва диний амалларга ҳам риоя қилади
3. оиламиз анъанавий ва дунёвий турмуш тарзига амал қилади
4. оиламиз зиёли ва дунёвий турмуш тарзига амал қилади
5. оиламиз зиёли ва диний амалларга риоя қилади
6. оиламиз турмуш тарзи тартибсиз ва мураккаб
7. жавоб беришга қийналаман
8. бошқаси (ёзинг) _____

17. Нима деб ўйлайсиз, ўз қобилият ва имкониятларингизни ҳисобга олиб, энг муҳим ҳаёт режаларингизни амалга ошира оласизми?

1. Ҳа, менинг билим ва иродам кучли, барчаси ўзимга боғлиқ
2. Ҳа, мен барча муаммоларнинг ечимини топиш ва енгиб ўтишга ўрганганман
3. Иккиланаман, баъзида ўзимга ишонаман, баъзида йўқ
4. Мен учун барча масалаларни ота-онам ҳал этиб келган, уларга ишонаман
5. Мен ўзимни Худога топширганман, Худо хоҳласа барча ишларим яхши бўлади
6. Мен тақдирга ишонаман, пешонам (тақдирим)да нима ёзилган бўлса, шу бўлади
7. Ўзимга ишонмайман, иродам ва характерим жуда бўш, келажагимдан қўрқаман
8. Тараққиёт жуда ривожланиб кетди, менинг билимларим ҳаётий режаларимни амалга ошириш учун етмайди
9. Бу хусусда ўйлашни ҳам истамайман, нима бўлса бўлади
10. Жавоб беришга қийналаман
11. Бошқаси (ёзинг) _____

18. Сизнингча, ҳозирги ёшларимизнинг маънавиятини қандай баҳолайсиз?

1. Ёшлар ватан равнақиға хисса қўшиш мақсадида ўз устида мунтазам ишламоқдалар
2. Ёшлар билимга чанқоқ, уларда юқори малакали мутахассис бўлишга интилиш кучли
3. Ёшлар фақат ўз куч ва билимига ишонадилар
4. Ёшлар ОТМ дипломини олсам бўлди, амаллаб иш топаман деган ҳаёлда
5. Ёшлар саёз билимга эга, кўпчилигининг ишга жойлаштириб қўядиган танишлари бор
6. Ёшларда аниқ мақсад йўқ
7. Ёшларда эртанги кунга ишонч йўқ
8. Бошқаси (ёзинг) _____

19. Сизнингча, оилавий ажримларнинг кўпайишига нималар сабабчи бўляпти?

1. Аҳоли орасидаги табақаланишнинг кучайиб бориши
2. Урф-одат ва маросимларнинг серхаражатлиги
3. Авлодлараро муносабатларда зиддиятлар ва тушунмовчилик
4. Доимий моддий етишмовчилик
5. Йигитларнинг маъсулиятни тўлиқ ҳис қилмаслиги

6. Қизларнинг оилавий ҳаёт ва турмушга тайёр эмаслиги
7. Қайнона келин муносабатлари
8. Кўпхотинлилик омилининг пайдо бўлиши ва кучайиб бориши
9. Ижтимоий тармоқлар таъсири
10. Бошқа (ёзинг) _____

БЛОК Е. ЁШЛАРНИНГ ИНТЕРНЕТ МАДАНИЯТИ ДАРАЖАСИ ВА УНГА РИОЯ ҚИЛИШ ҲОЛАТИ, УЛАРНИНГ РЕАЛ ҲАЁТ, ЖАМИЯТДАН БЕГОНАЛАШУВИГА ҚАРШИ ТАЪСИРЧАН ЧОРАЛАРНИ АНИҚЛАШ

20. Интернетдан қандай мақсадларда фойдаланасиз? (учтагача жавоб вариантларини муҳимлик даражаси кетма кетлигида кўрсатиб ўтинг: 1, 2, 3 деб белгиланг)

Жавоблар	Муҳимлик даражаси
асосан он-лайн ўйинлар ўйнаш учун	
музыка, кинофильмларни юклаб олиш, тамоша қилиш ва тинглаш	
турли адабиёт ва қизиқарли китобларни юклаб олиш	
турли ижтимоий саҳифаларни кузатиб бориш (кулинария, автомобиллар, машҳур кишилар, мода, вайнерлар ва шу кабилар)	
дин ва диний эътиқодга оид маълумотларни кузатиб бориш	
спорт янгиликлари	
порнографик (беҳаё) фильм ва суратлар	

21. Ижтимоий тармоқларда гуруҳ аъзолари билан қандай мавзуларда кўпроқ баҳс-мунозара юритасиз (учтагача жавоб вариантларини муҳимлик даражаси кетма кетлигида кўрсатиб ўтинг: 1, 2, 3 деб белгиланг муҳимлигига қараб)

Жавоблар	Муҳимлик даражаси
Ҳордиқ, ўйин-кулги, фильмлар, музыка, спорт	
Компьютер ва мобиль онлайн ўйинлар	
жамият ҳаёти ва турмуш тарзи	
Уй вазифалари ва мустақил иш	
Курсдошлар ва дўстларнинг шахсий ҳаёти	
диний мавзулар	
сиёсий мавзулар	
машҳур одамлар ҳаёти ҳақидаги миш-мишлар, ғийбатлар	

БЛОК Е. МЕҲНАТ МИГРАЦИЯСИНИНГ ОИЛАЛАРДАГИ МАЪНАВИЙ МУҲИТГА ТАЪСИРИ ДАРАЖАСИНИ ЎРГАНИШ

22. Оилангизда хориж мамлакатларида ишлаётганлар борми?

1. Отам
2. Ота-онам
3. Ота-онам ва акаларим
4. Ёўқ
5. Онам
6. Қариндошларим бор

23. Агар Сизда хорижга ишлашга имконият бўлганда, қайси давлатгада бориб ишлашни афзал биласиз?

1. Россияда.
2. Қозоғистон
3. Жанубий Корея
4. Европа (Германия, Англия, Польша)
5. Араб давлатлари

6. Туркия
7. АҚШ
8. Бошқа давлатда (аниқ ёзинг) _____.

24. Хорижга ишлаш учун кетишнинг асосий сабаблари нимада?

1. Кам иш ҳақи
2. Яхши яшаш истаги
3. Иш жойининг етишмаслиги
4. Мутахассилик бўйича иш йўқлиги
5. Иш топа олмаслик
6. Аҳолида керакли билимнинг етишмаслиги, ёмон экологик ҳолат
7. Бошқа давлатда (аниқ ёзинг) _____.

25. Келажакда ўз ҳаёт йўлингизни танлаш учун қарор қабул қилдингизми? (қаерда ишлаш, таълимни давом эттириш ва ҳоказо)

1. Ҳа, ОТМда таълим олиб, кейинчалик ўқишни давом эттирмоқчиман
2. Ҳа, бизнес ва тадбиркорлик йўлида ўзимни синаб кўрмоқчиман
3. Ҳа, ривожланган хориж давлатларидан бирига кетиб, фаолият юритмоқчиман
4. Ҳа, қайсидир бир давлат идорасида ишламоқчиман
5. Ҳа, ҳарбий хизматга кетиб, шундан сўнг фаолиятимни тўлиқ ҳарбий соҳага бағишламоқчиман
6. Йўқ, маълум муддат ҳеч бир нарсa билан шуғулланмоқчи эмасман
7. Йўқ, ҳеч бир қарор қабул қилмадим, аммо оилавий турмуш кўрмоқчиман
8. Бу тўғрида ҳозирча ўйлаб кўрганим йўқ
9. Бошқаси (ёзинг) _____

